

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Konsumentenheten

Stockholm
2021-07-19

Ert dnr
Fi2021/01503

Vårt dnr
2021/058

Delbetänkande Ett moderniserat konsumentskydd (SOU 2021:17)

I remissen lämnas förslag på svenskt genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2161 om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller bättre upprätthållande och modernisering av unionens konsumentskyddsregler (det sk ändringsdirektivet) som antogs den 27 november 2019.

Näringslivets Regelnämnd, NNR har tagit del av det aktuella förslaget och önskar lämna följande avgränsade synpunkter.

Sanktioner och överimplementering

Enligt NNR är det viktigt att genomförande av EU-lagstiftning sker på ett sätt som inte får negativa effekter för svenska företags konkurrenskraft eller kan få konkurrenssnedvidande effekter på den inre marknaden. Detta gäller även för sanktionsregler. Vid genomförande bör överimplementering av direktivets miniminivå i möjligaste mån undvikas.

Enligt NNR bör all eventuell överimplementering tydliggöras och motiveras och alternativa lösningar och konsekvenser noggrant analyseras och övervägas. Bedömningen av om miniminivån kommer att överskridas bör göras utifrån de kriterier som ställs upp i NNRs och Regelrådets rapport om gold-plating¹ och som också sammanfattats i NNRs hemställan till Näringsutskottet i oktober 2015. Det behöver redogöras för om:

- Nationella regelkrav läggs till utöver det som krävs i direktivet.
- Området för reglernas tillämpning utvidgas.
- Möjligheter till undantag utnyttjas inte eller utnyttjas bara delvis när detta kan leda till hinder på den inre marknaden.
- Nationella regelkrav som är mer omfattande än vad som krävs av det aktuella direktivet behålls.
- Kraven i ett direktiv genomförs tidigare än det datum direktivet kräver.
- Strängare sanktioner eller andra efterlevnadsmekanismer används än vad som

¹ NNR och Regelrådet, 2012, Att tydliggöra gold-plating – ett bättre genomförande av EU-lagstiftning, http://nnr.se/wp-content/uploads/gold-plating_regelradet_nnr.pdf

är nödvändigt för att genomföra lagstiftningen på ett korrekt sätt.

Det anges i konsekvensutredningen att ”utanför direktivens tillämpningsområden är det möjligt med nationell reglering. Utredningen föreslår bl a att möjligheterna att påföra marknadsstörningsavgift ska gälla även för överträdelse som inte omfattas av direktivens sanktionsbestämmelser. Samma sak föreslås beträffande möjligheten att påföra sanktionsavgift enligt AVLK.”

Enligt NNR utgör dessa utvidgningar av tillämpningsområdet en form av överimplementering, se sista punktsatsen ovan. I de fall miniminivån föreslås överskridas anser NNR att konsekvensutredningen bör innehålla en noggrann analys och motivering till nödvändigheten av detta, en beskrivning av vilka genomförandeåtgärder som föreslås och en bedömning av vilka effekter detta får för företag.

NNR finner att det i utredningen saknas en noggrann analys och ett tillräckligt underlag som visar på att behov verkligen finns av utökade möjligheter att påföra marknadsstörningsavgift. Det saknas också en tydlig redogörelse av olika alternativa lösningar och effekterna av dessa för näringslivet inkl. att inte gå längre än miniminivån enligt EU-rätten.

När det gäller förslaget om att det ska vara möjligt att föra en talan om påförande av marknadsstörningsavgift eller sanktionsavgift mot den som har överträtt ett förbud vid vite under förutsättning att någon talan om utdömmande av vitet inte har väckts kan det enligt uppgift från NNRs medlemmar även ifrågasättas hur detta uppfyller de krav som ställs på förutsebarhet enligt den s.k. legalitetsprincipen i regeringsformen vid straffrättsliga sanktioner som böter.

Beträffande sanktioner hänvisar NNR även till det som framgår av p.1 i artikel 24 i ändringsdirektivet om att dessa ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. NNR har utöver uppmärksammat om att det föreslagna taket för marknadsstörningsavgift på 10% av näringsidkarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret är både oproportionerligt och väsentligt högre än den lägsta nivå på 4% som anges i direktivet vilket riskerar att leda till stora konkurrensnackdelar för svenska företag i förhållande till företag i andra medlemsländer. Det finns också risk för konkurrensnedvridande effekter mellan företag av olika storlek i Sverige. NNR efterfrågar därför ytterligare analys och överväganden i denna del kring olika alternativa lösningar (inkl. lägstnivån enligt direktivet) som på ett bättre sätt kan uppnå syftet med direktivet, uppfyller kravet på proportionalitet och inte leder till konkurrensnedvridande effekter.

Marknadsföring av varor som identiska

När det gäller avsnittet 5.3 marknadsföring av varor som identiska finner NNR att det föreslagna genomförandet i svensk rätt av det tillagda nya ledet c) i artikel 6.2 i direktiv 2005/29/EG är i linje med direktivets formuleringar. Detsamma gäller för de överväganden som görs i utredningen. NNR noterar dock att den sista delen av skäl 53 i ändringsdirektivet saknas i de överväganden och författningskommentarer som görs av utredningen och därför bör läggas till dessa. Av detta framgår bl a att:

”Det bör stå näringsidkarna fritt att tillhandahålla sådana uppgifter på olika sätt som ger konsumenterna tillgång till den nödvändiga informationen. Generellt bör näringsidkarna helst välja alternativ till att tillhandahålla sådan information i varornas märkning.”

Att information om skillnader mellan varor helst bör ske på annat sätt än genom märkningen på produkterna är en viktig information som behöver finnas med i det svenska

genomförandet. Detta då det redan finns en omfattande EU-lagstiftning kring uppgifter och utformning av märkning på livsmedelsförpackningar och utrymmet för märkning är begränsat.

I betänkandet anges att utredningen har följt genomförandet av EU-direktivet i de berörda nordiska länderna och i flera andra EU-länder, däribland Tyskland och Nederländerna vilket NNR finner är positivt.

NNR anser generellt att för att undvika att svenska företag får konkurrensnackdelar och högre kostnader i förhållande till sina konkurrenter behöver jämförelser göras med hur övriga nordiska länder och andra EU medlemsstater planerar att respektive har genomfört eller tolkat EU-lagstiftning. Syftet med jämförelserna är att undersöka om mer effektiva alternativ finns som kan användas i Sverige.

När det gäller tillämpningen av direktivet är det viktigt att Sverige fortsatt följer hur olika EU-länder avser att tillämpa detta och engagerar sig i kommande diskussioner på EU-nivå kring direktivets tillämpning. Detta för att undvika en protektionistisk tillämpning av olika EU-länder som inte är i linje med intentionerna bakom direktivet och som skulle kunna utgöra hinder för exempelvis svensk export av livsmedel.

Övrigt

Utöver ovanstående har NNR uppfattat att ytterligare förtydliganden behövs vad gäller de nya reglerna för digitala tjänster och digitalt innehåll då det inte tydligt framgår av betänkandet vad som gäller för finansiella tjänster vad gäller förslagen om ändringar i DAL och MFL.

Näringslivets Regelnämnd NNR

Christina Fors